

26/SEPT/2014

NEDELJA

SANKCIJE ZAPADA DODATNO ZAKOMPLIKOVALE ŽIVOT NAFTAŠIMA

ŠTA SAD?

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Moskva demantuje da se Exxon povukao sa ruskog Arktika.....[OVDE](#)
- Norveška naftna servisna kompanija nastavlja poslove u ruskom Arktiku.....[OVDE](#)
- Rosnjeft odustaje od preuzimanja naftnog sektora Morgan Stanley-a?.....[OVDE](#)
- Sankcije Zapada ugrožavaju petinu ruske proizvodnje nafte.....[OVDE](#)
- Kremlj sprema olakšice državnim naftnim kompanijama.....[OVDE](#)
- Gasprom njeft: Poslat i drugi tanker za arktičkom naftom.....[OVDE](#)
- Siemens kupuje za 7,6 mlrd.\$ američkog proizvođača naftne opreme.....[OVDE](#)
- IEA: Izlaz u zatvaranju 4,8 mbd rafinerijskih kapaciteta u svetu.....[OVDE](#)
- Total smanjuje troškove i prodaje poslove zbog manje proizvodnje.....[OVDE](#)

GAS:

- A.Medvedev: Gasprom ne očekujemo promene na tržištu EU u 2015.....[OVDE](#)
- Guenther Oettinger protiv sankcionisanja ruskog gasnog sektora.....[OVDE](#)
- Reuters: Iran uključen u EU planove alternativnih snabdevača gasom.....[OVDE](#)
- Kipar od 2022. očekuje početak izvoza LNG-a.....[OVDE](#)

REGION:

- Janaf obeležio 40 godina postojanja i rada.....[OVDE](#)
- Hrvatski članovi UO Ine blokirali odluku o gašenju rafinerije Sisak.....[OVDE](#)
- Bugarsko-rumunski gasni interkonektor startuje dogodine.....[OVDE](#)
- BiH izbegla sankcije Energetske zajednice.....[OVDE](#)

POSLEDNJA VEST -- Vojska SAD objavila je snimke vazдушnih udara na naftne rafinerije koje su bile pod kontrolom ekstremističke Islamske države na istoku Sirije. Objavljene su uporedne fotografije rafinerija kako su izgledale pre i posle napada. Na meti napada, koje su i protekle, treće noći za redom, zajednički izvele letelice SAD, Saudijske Arabije i UAE, našlo se 12 rafinerija u Siriji

NAFTA

Moskva demantuje da se Exxon povukao sa ruskog Arktika

NOVOROSIJSK – Rosnjeft i Exxon Mobil završice poslove bušenja na jednom offshore izvoru u Arktiku 10. oktobra, kazao je u utorak ruski ministar prirodnih izvora i okoline demantujući time informacije nekih medija da se američki kolos povukao pod pritiskom sankcija Zapada iz ovog posla u okviru partnerstva sa ruskom državnom kompanijom. „Poslovi se odvijaju prema planu“, kazao je ministar Sergej Donskoj. ExxonMobil je takođe saopštio da je dobio odobrenje od američke vlade da nastavi sa bušenjem u izvoru Univerzitetskaja 1 u moru Kara „kako bi omogućio bezbedno i odgovorno privođenje kraju radova na toj bušotini“. Agencije citiraju i potpredsednicu Rosnjefta Vladu Rusakovu da se radovi sa Exxonom nastavljaju i da su dva partnera, štaviše, nastavili razgovore o projektu gradnje osam milijardi dolara skupog pogona za utečnjavanje prirodnog gasa na ruskom dalekom istoku. *RIA Novosti*

Norveška naftna servisna kompanija nastavlja poslove u ruskom Arktiku

OSLO – Norveška Grupa Dolphin saopštila je prošlog petka da im je vlada odobrila nastavak sprovođenja ugovora o prikupljanju geofizičkih podataka za područje mora Kara, u ruskom Arktiku, razjašnjenjem da taj posao ne podleže sankcijama Zapada vezanim za zabranu davanja servisnih usluga ruskom naftnom sektoru. Pojašnjenje je dato na zahtev Dolphina, dok je iz norveškog ministarstva spoljnih poslova listu *Wall Street Journal* rečeno da ne komentarišu pojedinačne slučajeve vezane za ovu problematiku. Iz kompanije je rečeno da seizmička istraživanja ne podležu pooštrenim sankcijama koje je EU objavila 12. septembra. Dolphin je 5. septembra objavio sklapanje ugovora o trodimenzionalnom seizmičkom snimanju mora Kara u 2015. godini. Nije rečeno sa kim je ugovor sklopljen, a WSJ pretpostavlja da je klijent najverovatnije Gasprom.

Gasprom njeft: Poslat i drugi tanker za arktičkom naftom

MOSKVA - Gasprom njeft je saopštio u ponedjeljak da je i drugi tanker sa naftom iz njegovog arktičkog polja Novopartovskoje otpremljen kupcima u Evropi. Ruska kompanija je potvrdila da je tovar od 200.000 barela sirove nafte prošle nedelje otpremljen iz polja na poluostrvu Jamal za tržište severozapadne Evrope, prenosi američka agencija **UPI**. Gasprom njeft navodi da je nafta tipa Novi Port, koji je po kvalitetu „superiorniji“ od globalnog brenda, severnomorskog Brenta. „Treći tanker se trenutno priprema za transprt“, dodaje kompanije.

Sankcije Zapada ugrožavaju petinu ruske proizvodnje nafte

SOČI – Nekih 100 miliona tona godišnje proizvodnje nafte, ili otprilike petina ukupne ruske proizvodnje, izloženi su riziku zbog sankcija kojima je toj zemlji zabranjena isporuka zapadne tehnologije i usluga, rekao je Vagit Alekperov, čelnik druge po snazi ruske naftne kompanije,

Foto: Gasprom njeftova platforma Prirazlomnaja je prošle godine prva počela proizvodnju nafte na ruskom Arktiku

privatnog Lukoila. Eksperti okupljeni na međunarodnom biznis forumu u Sočiju ocenili su, doduše, da ruske kompanije na duži rok mogu da se snađu bez zabranjene zapadne tehnologije.

Ali po koju cenu? - pita u utorak **Moscow Times**. Otprilike četvrtina ruske proizvodnje nafte danas potiče iz teško dostupnih ležišta, uz pomoć tehnologije drobljenja uljnih škriljaca, gde snažne američke pumpe pomažu u izbacivanju nafte na površinu zemlje, rekao je

Alekperov. Većina automatizovanih sistema kontrole i komunikacione opreme u naftnoj industriji danas se nabavlja u SAD i Japanu, dodaje on. Lukoil nastoji da nađe zamenu za tu opremu kod kuće i u Aziji, ali sve neće moći da bude u potpunosti zamenjeno, navodi Alekperov. Krajem 80-ih godina Sovjetski Savez je proizvodio 625 miliona tona nafte godišnje, isključivo uz pomoć domaće tehnologije. „Većina tehnologije koju danas uvozimo sa Zapada, uključujući i tehnike drobljenja (fracking), razvijena je u SSSR-u početkom 70-ih godina“, kaže Rustam Tankajev, glavni analitičar ruske Unije naftnih i gasnih proizvođača. Posle kolapsa Sovjetskog saveza taj proizvodni sektor je privatizovan, a novi vlasnici su zanemarili dalje inovacije, što je ostavilo ovu industriju „u dronjcima“, dodaje on. Prema Tankajevu, u nekim segmentima naftne privrede, poput škriljne nafte, nema alternative Zapadnoj tehnologiji. Prema njemu, poseban udarac je zabrana tehnologije za eksploataciju nafte u dubokom podmorju, jer ona nije razvijana u eri Sovjetskog saveza. Prema jednoj analizi američke banke Merrill Lynch, sankcije SAD i EU bi mogle da blokiraju priliv 500 milijardi dolara direktnih investicija koje je ruska vlada planirala da privuče u projekte eksploatacije podmorja Arktika do 2020. To može lančano izazvati dodatnih 300 milijardi dolara potencijalnih gubitaka u eksploataciji nekonvencionalnih ležišta nafte u Rusiji, procenjuje banka.

Rosnjeft odustaje od preuzimanja naftnog sektora Morgan Stanley-a?

LONDON – Naftni kolos Rosnjeft mogao bi odustati od prošlog decembra dogovorene kupovine sektora za trgovanje naftom globalne banke Morgan Stanley, javlja **Reuters** pozivajući na izvore bliske ruskoj državnoj kompaniji. Agencija **RIA Novosti** prenela je, međutim, u četvrtak kratko izjavu neimenovanog „Rosnjeftovog zvaničnika“ da kompanija nastavlja sa realizacijom tog posla. Naime, nove sankcije Zapada praktično onemogućavaju Rosnjeftu da finansira dan-za-dan operacije trgovine fizičkim količinama nafte, kažu izvori i procenjuju malo verovatnim realizaciju ovog preuzimanja, čija cena nije saopštena. Reuters napominje da Rosnjeft ima

sredstva da kupi naftno trgovačko odeljenje Morgan Stanley-a, procenjeno na 300 do 400 miliona dolara, ali posao zahteva milijarde dolara iz bankarskih linija ili kredita za finansiranje poslova međudnevne trgovine. Agencija navodi primere globalnih trgovaca naftom, poput Vitola, Mercurie ili

Trafigure, koji imaju otvorene kreditne linije od po 30 do 40 milijardi dolara sa desetinom banaka.

Kremlj sprema olakšice državnim naftnim kompanijama

MOSKVA – Četiri ruska ministarstva pripremaju set mera, uključujući i pravo na preferencijalni pristup postojećim poljima, kako bi podržali ruske naftne kompanije koje su pod udarom sankcija Zapada, kazao je u četvrtak pomoćnik ministra energije Rusije Kiril Molodcov. Poslednjim proširenjem sankcija, 12. septembra, Evropska unija je zabranila pružanje usluga ruskom naftnom sektoru u istraživanju i proizvodnji nekonvencionalnih izvora nafte i onemogućila ruskim državnim kompanijama Rosnjeft, Gasprom njeft i Transnjeft zaduživanje u zapadnim bankama, dok su SAD dan kasnije u okviru svojih finansijskih sankcija tu uključili i privatnu firmu Lukoil. **RIA Novosti**

Siemens kupuje za 7,6 mlrd.\$ američkog proizvođača naftne opreme

VAŠINGTON – Nemački inženjerski kolos Siemens kupiće američkog proizvođača naftne opreme, Grupu Dresser-Rand, po ceni od 7,6 milijardi dolara (6,4 mlrd.\$ u kešu + preuzimanje dugovanja), objavio je u ponedjeljak **Wall Street Journal**. Informacija je odmah podigla cenu akcije američke kompanije za preko devet odsto. Siemens je, inače, svojom ponudom potukao švajcarskog konkurenta Sulzer AG, koji je umesto gotovine nudio američkoj firmi zamenu akcija. WSJ navodi da će ovom kupovinom Siemens posebno kapitalizovati na poslovima eksploatacije škriļjaca u SAD.

IEA: Izlaz u zatvaranju 4,8 mbd rafinerijskih kapaciteta u svetu

BRISEL – Do 2019. godine u svetu će morati da se zatvori dodatnih 4,8 miliona barela dnevnih prerađivačkih naftnih kapaciteta da bi se nivo korišćenja rafinerijskih kapaciteta vratio na stanje

pre finansijske krize iz 2008, ocenjeno je u Međunarodnoj agenciji za energiju (IEA). Ekspert IEA Toril Bosoni kazala je na ovonedeljnoj Platts-ovoj konferenciji u Briselu, posvećenoj ovom najkritičnijem sektoru naftne privrede, da bi se to moglo postići bilo zatvaranjem postojećih rafinerija, bilo odlaganjem projekata gradnje novih. Ona je dodala da, u svakom slučaju, izgledi rafinerijskih marži za 2015. nisu dobri. Predsednik Totalovog sektora prerade i petrohemije Patrick Pouyanne rekao je na istom skupu da su evropske rafinerije premale i tehnološki zapostavljene da bi mogle konkurisati novim pogonima, poput upravo otvorene saudijske (400.000 bd) rafinerije Satorp, zajedničkog ulaganja francuske kompanije i Aramcoa. „Racionalizacija je potreba Evrope“, konstatovao je on i procenio da bi na Starom kontinentu trebalo zatvoriti 10% kapaciteta do 2020. zbog

An advertisement for ecto PLUS and LUKOIL. It features a close-up image of a blue fuel nozzle with the "ecto" logo on the handle, inserted into a black fuel filler. Below the image, the text reads "GORIVO NOVE GENERACIJE" and "Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga." At the bottom, there are logos for "ecto PLUS", "ecto DIESEL", and "LUKOIL".

pada potrošnje i rastuće konkurencije. **Bloomberg**

Total smanjuje troškove i prodaje poslove posle procene pada proizvodnje

LONDON – Druga po snazi evropska naftna kompanija, francuski Total, planira smanjenje troškova i prodaju nekih poslova, pošto je prethodno prognozirala smanjenje rasta proizvodnje u 2015. na 2,3 miliona barela ekvivalenta nafte na dan (ben/d), 300.000 ben/d ispod ranije prognoze. Takođe je dugoročniji output za 2017. revidiran sa tri miliona barela, na 2,8 mbd. U prezentaciji plana godišnjih investicija u Londonu, Totalov finansijski direktor Patrick de La Chevadiere je rekao da je kompanija sada sigurnija u ostvarenje ciljeva, jer rukovodi sama većinom svojih novih projekata. Investicije kompanije biće smanjene na 25 milijardi dolara u 2017. sa ovogodišnjih 26 mlrd.\$ i rekordnih 28 mlrd.\$ u 2013. Kompanija planira da proda u 2017. poslove u vrednosti ukupno 10 milijardi dolara, pošto je u protekle dve godine već prodala aktive za 16 milijardi, a do kraja godine taj bilans treba da uveća za još četiri milijarde kada proda udeo u nigerijskom polju Usan i petrohemijsku firmu Bostik. *Platts*

GAS

A.Medvedev: Gasprom ne očekuje promene na tržištu EU u 2015.

MOSKVA – Gasprom očekuje da njegove izvezene količine i prosečne cene gasa u Evropi iduće godine „ne budu ispod“ nivoa u 2014., rekao je potpredsednik kompanije Aleksandar Medvedev. U intervjuu za *Reuters* on je rekao i da ne očekuje da američki utečnjeni prirodni gas (LNG) poremeti Gaspromove planove širenja na tržištu Azije. Prosečna cena je projektovana na 350 dolara za 1.000m³. Medvedev je rekao da i eventualnih 30 milijardi m3 američkog prirodnog gasa, što odgovara iznosu od 23 miliona tona LNG-a, na tržištu Azije ne bi bitnije uticalo na planove Gasproma. Agencije podseća da je ranije ove godine Gasprom neznatno skresao procene izvoza u Evropu ove godine na 157 milijardi kubnih metara.

Guenther Oettinger protiv sankcionisanja ruskog gasnog sektora

KIJEV – Ruski gasni sektor ne bi trebalo da bude predmet EU sankcija povodom ukrajinske krize, kazao je u utorak potpredsednik Evropske komisije i komesar za energiju Guenther Oettinger. On je na ministarskom sastanku Energetske zajednice u Kijevu rekao da „pouzdana snabdevanje (Evrope) energijom ne sme da postane poluga politike“. Oettinger je dodao da EU očekuje da pronade kompromis sa Rusijom kako bi obezbedila snabdevanje gasom u punim količinama i po tržišnim cenama. Brisel takođe razmatra mogućnost da pređe na pragmatična rešenja sa ruskim partnerima, prenosi

ITAR-TASS uoči nastavka tripartitnih pregovora o gasu između EU, Rusije i Ukrajine, 26. septembra u Berlinu.

Reuters: Iran uključen u EU planove alternativnih snabdevača gasom

LONDON – Evropska unija diskretno razvija plan direktnog uvoza prirodnog gasa iz Irana, jedine bitne alternative ruskom gasu, saznaje u sredu **Reuters**. Pritom je, međutim, neophodno ukloniti dve prepreke: ukinuti postojeće sankcije Teheranu i igraditi potrebnu gasovodnu infrastrukturu, rekao je jedan izvor iz Evropske komisije uključen u razradu evropske energetske strategije. „Iran je na vrhu naših srednjeročnih prioritetnih mera za smanjenje zavisnosti od uvoza ruskog gasa“, kaže izvor. Dodaje da bi iranski gas mogao dosta lako da stigne do Evrope, dok s druge strane postoji jasno približavanje između Teherana i Zapada. Ipak, u dokumentu se ukazuje da Iran nije kredibilna alternativa za snabdevanje gasom na kratak rok zbog pomenute dve

Reuters

prepreke. Interni dokumenti o energetskej bezbednosti EU, u koje je imao uvid, takođe uključuju Iran u planove novih izvora snabdevanja gasom iz centralne Azije. Eksperti međutim ne veruju u skoro ukidanje sankcija Iranu, niti mogućnost postizanja finalnog dogovora sa šest velikih sila do zacrtanog krajnjeg roka od 24. novembra. Nezavisne

studije izvodljivosti računaju da bi Iran mogao početkom dvadesetih godina ovog veka izvoziti u Evropu 10 do 20 milijardi kubnih metara gasa preko Turske, uz dogradnju gasovoda

Kipar od 2022. očekuje početak izvoza LNG-a

NIKOZIJA – Kipar veruje da bi 2022. mogao da počne sa izvozom utečjenog prirodnog gasa (LNG), kazala je predsednica Kiparske nacionalne kompanije za ugljovodonike (CNHC) Toulia Onoufriou. U intervjuu agenciji **ITAR-TASS** ona je rekla da će za šest meseci do godinu dana Kipar moći da donese strateške odluke o budućim merama u ovom sektoru. Ako istraživanja pokažu da postoje dovoljne količine gasa u podmorju te ostrvske države, razviće se lan gradnje onshore pogona za utečnjavanje gasa. *In Cyprus*

SUSEDI I REGION

Janaf obeležio 40 godina postojanja i rada

ZAGREB – Hrvatski naftovodni operater JANAF najavio je izgradnju podmorskog naftovoda kojim će povezati Krk sa kopnom, kao i dogradnju Terminala Omišalj na istom ostrvu. Predsednik Uprave kompanije Dragan Kovačević saopštio je ove planove na proslavi 40-

godišnjice od osnivanja Jadranskih naftovoda u sredi u Zagrebu. Na svečanosti je prezentirana „lična karta“ Janafa, sa mrežom od 622 km natovoda, ukupno pet terminala, 1,54 miliona m³ kapaciteta za skladištenje nafte i 202.000 m³ za skladištenje naftnih derivata. Od 1979. do danas Janaf je transportovao 198,8 mil. tona nafte. *Business.hr*

Hrvatski članovi UO Ine blokirali odluku o gašenju rafinerije Sisak

ZAGREB – Uprava hrvatske naftne kompanije Ina nije u sredu donela odluku o sudbini sisačke rafinerije, jer su posle višesatne debate hrvatski članovi napustili sednicu Uprave i tako srušili kvorum. Kako neslužbeno prenose *hrvatski mediji*, trojica hrvatskih članova napustili su sednicu

Uprave u trenutku kada je na otvoreno pitanje gašenja rafinerije Sisak. Hrvatski trojac je na početku sednice tražio da se ta tačna ne otvara zahtevajući dodatno vreme radi analize podataka na osnovu kojih je mađarski deo Uprave kompanije predložio gašenje rafinerije kapaciteta prerade 44.000 barela nafte na dan. Da su hrvatski članovi Ine ostali na sednici, odluka je mogla biti doneta uz pomoć 'zlatnog glasa', odnosno preglasavanjem. Iz Ine je kratko saopšteno *Bloombergu* da je odluka o

sudbini rafinerije Sisak odložena za neko drugo vreme“

Bugarsko-rumunski gasni interkonektor startuje dogodine

SOFIJA – Gasni interkonektor između Bugarske i Rumunije očekuje se da proradi u 2015. godini, rekao je u utorak bugarski ministar energije. Vasil Štonov je, u na jednom energetske skupu u Sofiji, naveo da će ovaj projekat, uz interkonektor koji se gradi između Bugarske i Grčke, „imati ključnu ulogu u smanjenju zavisnosti te zemlje od jednog (ruskog) izvora energije“. Gasovod dužine 25 km će ispod Dunava povezati dva pogranična mesta i u maksimumu transportovati 1,5 milijardi kubika gasa godišnje. Gasovod prema Grčkoj treba da bude otvoren 2016, u dužini od 182 km, inicijalno sa tri, a kasnije sa mogućnošću transporta do pet milijardi kubnih metara gasa godišnje. Eventualno će se nadovezati na Trans-jadranski gasovod (TAP) koji je zamišljen da bude okosnica tzv. evropskog Južnog gasnog koridora, prenosi *SeeNews*. Južni gasni koridor čini mreža gasovoda koji polaze iz azerbejdžanskog mega polja Šah Deniz i idu do tržišta EU, a čine ga Južno kavasko gasovodno produženje (SCPx), koje ide preko Azerbejdžana do Gruzije, Trans-anatolski gasovod (TANAP) preko Turske i TAP, koji polazi od granice Turske sa Grčkom, da bi preko Grčke i Albanije i Jadrana završio na jugu Italije.

BiH izbegla sankcije Energetske zajednice

KIJEV, SARAJEVO - Savet ministara evropske Energetske zajednice (EnZ) u utorak je privremeno odbacio predlog Sekretarijata te organizacije o uvođenju sankcija Bosni i Hercegovini zbog nedonošenja regulative o snabdevanju i distribuciji prirodnog gasa, objavilo je Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih donosa BiH u Sarajevu. Iz Ministarstva ističu da je odbacivanje predloga o sankcijama izuzetno značajno jer su te kaznene mere podrazumevale radikalne finansijske restrikcije za BiH. Mnistar spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Boris Tučić koji je učestvovao na sastanku Minisratskog saveta EnZ u Kijevu, ističe da je EnZ sada zauzela "realniji pristup" i da više neće insistirati da se to pitanje uredi na državnom nivou. Pošto između dva entiteta u BiH nije bilo saglasnosti oko državnog zakona sada je, navodi Tučić, predloženo da se to pitanje uredi kao u Belgiji, odnosno sporazumom između Federacije BiH i Republike Srpske. Time se, smatra Tučić, sada otvara širi prostor za eventualno postizanje dogovora u BiH o ovom pitanju "u skladu sa postojećim ustavnim ustrojstvom u BiH". *Srna*

